

Udskriftsdato: 22. december 2025

2014/1 BSF 9 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om forsøg med bundfradrag og progressiv afgift på energi og vand

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 10. oktober 2014 af Per Clausen (EL), Lars Dohn (EL), Henning Hyllested (EL) og Finn Sørensen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om forsøg med bundfradrag og progressiv afgift på energi og vand

Folketinget opfordrer regeringen til at gennemføre et forsøg med bundfradrag og progressiv afgift på energi og vand med henblik på dels at modvirke den sociale slagside ved grønne afgifter, dels at øge motivationen til at reducere overforbrug.

Bemærkninger til forslaget

Grønne afgifter på energi og vand udgjorde i 2013 ca. 36 mia. kr. Det er en vækst på 26 pct. siden 2007 og betales primært af de danske husholdninger. I modsætning til skattesystemet er der ikke progression i afgiftssystemet, hvilket giver en social slagside i de grønne afgifter, og samtidig opkræves ikke merafgift for overforbrug af energi og vand.

At grønne afgifter for husholdninger generelt har social slagside, er en kendt sag. Dette modvirkes dog delvis, ved at familier med lavere indtægter generelt har et lavere energiforbrug, fordi de har færre elforbrugende apparater og mindre boliger end familier med høje indtægter. Til gengæld er boligstandarden lavere med et relativt højere varmeforbrug. Ud fra en social tilgang er der dermed gode argumenter for at undersøge effekterne af en differentieret energiafgift, hvor et basalt basisforbrug pr. person gøres afgiftsfrit. Omvendt koster et overforbrug af energi ikke ekstra, og en progressiv afgift kan således øge motivationen til at reducere forbruget.

Som led i en generel klimaindsats bør derfor nærmere afprøves, om en ændring af afgiftskonceptet for energi og vand dels kan gøre afgiftskonceptet mere socialt retfærdigt, kan øge besparelsesindsatsen. Det er ikke hensigten, at konceptet skal ændre det samlede provenu i afgifterne; men alene ændre, hvem der betaler hvor meget.

Et forsøg med bundfradrag og progressiv afgift på energi og vand som her foreslået blev aftalt med finansloven for 2001 mellem S, RV, SF og EL. Forsøget blev imidlertid stoppet af VK-regeringen, inden det blev gennemført.

Der er fra 2010 indført en »grøn check« – et beløb, der modregnes i skatten. Beløbets størrelse afhænger af indkomst og antal børn. Formålet med den grønne check er at kompensere for afgiftsforhøjelser for husholdningerne på energi og varer med sundhedsrisiko. Den grønne check har imidlertid ikke de motivationsfaktorer, som en differentieret afgift med afgiftsfrit basisforbrug pr. person (bundfradrag) indebærer. Det foreslås derfor at gennemføre et forsøg, som tager afsæt i det forsøg, som de nuværende regeringspartier, SF og Enhedslisten aftalte i finansloven for 2001 på konto 23.74.13.20 Tilskud til produktrettede energibesparelser »Forsøg med bundfradrag og forhøjet afgift for el og vand«. Den tidligere finanslovstekst lød således: »Forsøg med bundfradrag og forhøjet afgift for el og vand. Kontoen er i forbindelse med finanslovaftalerne forhøjet ved ændringsforslag med 3,0 mill. kr. i 2001 og 2002 med henblik på gennemførelse af et forsøgsprojekt, der skal belyse virkningerne af at omlægge forbrugsafgifterne på elektricitet og vand ved at indføre et bundfradrag og fordoble de marginale afgifter. Forsøget skal klarlægge effekten af at reducere afgifterne hos forbrugere, der gennemfører el- og vandbesparelser. Endvidere vil de fordelingsmæssige effekter blive belyst.

Forsøget udføres i årene 2001-2002 i en sammenhængende boligforening eller et bykvarter med blandet boligform med i alt 100-500 husstande, som frivilligt indvilger i at deltage. Forsøget gennemføres ved at etablere en tilskudsordning.

Husholdninger, der reducerer forbruget af el eller vand, således at forbruget ligger under et fastsat standardforbrug, vil få et tilskud, der svarer til den nugældende afgiftssats for den sparede mængde el eller vand. Derved får de deltagende husholdninger samme marginale incitament til at spare på el eller vand som i en bundfradragmodel. Forsøget afsluttes med en evaluering, der evt. kan danne udgangspunkt for udvikling af en generel model.«

Dette skal ses som inspiration til et nyt forsøg, idet det både indholdsmæssigt og beløbsmæssigt kan overvejes justeret, f.eks. at varmeområdet inddrages.

Skriftlig fremsættelse

Per Clausen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forsøg med bundfradrag og progressiv afgift på energi og vand.

(Beslutningsforslag nr. B 9)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.